

להושיבי עם נדיבים | מרגש: ארבעתם היו תלמידים קרובים של

הג"ר ישעיהו הבר זצ"ל, ואחרי שנים החליטו כי ברצונם לתרום כליה

'אני זוכר את הרגע בה עמדתי, כבחור בן 20, תלמידו בישיבה, ואמרתי לו: 'הרב אני כל כך רוצה לתרום, זה אפשרי?' נזכר **יונתן לב**. 'הרב לא ביטל את רצוני, אך הסביר לי שאין בכלל מה לחשוב על כך בשלב הזה של החיים'. יחלפו עוד שש שנים – והוא יממש את רצונו • גם שלושת המשתתפים האחרים במפגש המרגש – **חיים ויסברג, ישראל אלטמן, ויהודה הויזמן** – זכו ללמוד תורה אצל **הג"ר ישעיהו הבר זצ"ל**, ידעו על היותו בעצמו מושתל כליה ועל מפעל חייו. הוא עצמו מעולם לא ניסה לשכנע את תלמידיו לעשות זאת, אך האישיות שבנה בנשמתם, עשתה את שלה ופעלה בחלוף שנים מאז נפרדו • על קברו, הם שיתפו זה את זה בנסיבות שהובילו כל אחד לצעד האמיץ, נזכרו בגעגועים בדמותו של הרב וחשפו סיפורים שלא סופרו

רב להושיע

הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל

ברוך ברנד // צילומים: דוד מנדלסון

כליה, אבל יש לי שאלה מסוימת שאולי עלולה לפגוע בסיכויים שלי. לאחר שפירטתי הוא אמר שלא נראה לו שהדבר עלול להשפיע על התרומה והוא מכיר רבים במצב כמו שלי שתרמו."

למרות שהשיחה התקיימה כ-25 שנים אחרי שסיים ויסברג את לימודיו בישיבה, הוא מציין שהלבביות והחום שאפיינו את הרב לא השתנו. "זה היה אותו הרב הבר שזכרתי והכרתי, עם מאור הפנים והחיך המיוחד. שמתי לב שאפילו ההומור נשאר אצלו, וכשסיפרתי לו שאני חושש מעט מההרדמה, הוא צחק ואמר לי: 'אל תדאג, חיימק'ה, נוציא לך את הכליה בלי הרדמה'."

גם ישראל אלטמן פגש את הרב באירוע של מתנת חיים. "ניגשתי אליו וסיפרתי לו שאני רוצה לתרום כליה. לא חשבתי שהוא יזכור אותי מימי הישיבה, אבל הוא דווקא זכר, ועוד יותר מזה - התברר שהרבנית שתחי' הייתה אחת מהמורות האהובות ביותר על רעייתי. כשראיתי את הרב הרגשתי איך שאני בכתי אחת חוזר לימי הישיבה. היה מדהים לראות איך שהוא לא מסוגל להעניק לעצמו שמץ של כבוד. באירוע היו כל כך הרבה אנשים שכיכרו וייקרו את הארגון, אבל הוא הסתובב בפשטות בין כולם."

יונתן לב מספר כי הוא עשה את הדרך לתרום מה כשהוא מלווה באופן אישי על ידי הרב. "הרב הבר העניק לי ליווי צמוד. הרגשתי כאילו אני התורם היחיד שעובר דרך מתנת חיים. בתחילה הייתי בטוח שזה בגלל ההיכרות שלנו מהעבר, אך בשיחה עם תורמים אחרים, הבנתי שכולם מרגישים בניס יחידים."

הוא גם מציין כי באחת ההזדמנויות הוא שאל את הרב למה לא מודגש מספיק בחוברות הפרסום של 'מתנת חיים' סבלם של חולי הדיאליזה, שהרי זה יוכל להביא תרומות רבות. "הרב השיב לי שאכן נראה שתיאורים קשים יוכלו לכאורה לרתום תורמים נוספים, אך הוא חושש שבני משפחותיהם של החולים יקראו את הדברים ופתאום יקלטו עד כמה שהקושי שלהם גדול, מה שעלול להוסיף קושי על קושי, והוא לא רוצה חלילה לגרום לכזה מצב."

ככל שהם משוחחים יותר על הרב, כך ניכרת ההתרגשות בקולם. "יש בי געגועים חזקים מאוד לרב", מודה ויסברג, "אחד המשפטים שהוא נהג לומר לי כבחור היה: 'את החיך שלך, חיימק'ה, אל תפסיק לעולם'."

יונתן לב: "תרמתי את הכליה לבחור רווק, אך עוד באותה שנה הוא התארס והתחתן. זכיתי לראות את הכליה שלי תחת החופה, ואפילו לארגן סעודת שבע ברכות שנערכה בדיוק ביום השנה לניתוח"

יהודה הויזמן: "כבחור לא הבנתי את עוצמת העניין, אבל 19 שנים לאחר מכן, כשהרב הגיע לבקר אותי למחרת הניתוח בבילינסון, אמרתי לו: 'הרב, זוכר את השיחה שלנו? כן רוצה להיות החלטתי שאני כמון'. הוא שותק לרגע, התקווה שלי גם כיום"

המלאך המושיע

נשוב אל התרומה - מתי ידעתם למי אתם תורמים?

"ערכנו אותי שנמצא עבורי חולה מתאים דרך שיחת טלפון", מספר ויסברג, "מאוד התרגשתי, אך באותו שלב שמעתי רק את הקווים הכלליים ולא ידעתי מה שמו. הפעם הראשונה שנפגשנו הייתה בוועדה של משרד הבריאות, אך את השיחה האמתית ערכנו רק בערב לפני הניתוח, כשאושפזנו בבית החולים. התברר לי שמדובר ביהודי יקר בן 47, תושב אור יהודה, אבא לשלושה ילדים וסבא לנכדה. הוא היה במשך שלוש שנים בטיפולי דיאליזה, ומכיוון שמחלת הכליות שלו היא תורשתית, לא יכלו בני משפחתו לתרום לו. כך זכיתי אני להציל את חייו."

יונתן מציין שכאשר הוא נשאל על ידי מתנת חיים למי הוא מעוניין לתרום, הוא השיב שהוא רוצה לתת ל"מי שהכי נכון". בסופו של דבר הוא תרם ליהודי שומר מצוות, אברך שהתחיל קודם לכן תהליך של קבלת כליה שלא צלח מול שני תורמים אחרים.

"הגעתי לחדר של המושל שלי ביום הני"ת תוח", נזכר יונתן, "והמשפט הראשון שהוא הכריז לעברי היה: 'המלאך המושיע שלי הגיע!' האמת היא שזה היה מעמד מעט מביך, אבל מכיוון שלקחתי את זה בחשבון, הצטיינתי מראש בפרי חדש. הצעתי לו שאברך 'שהחינו' על המצווה הנדרשת, והוא יענה אמן. כך נשבר הקרח."

אצל אלטמן בתחילה לא היה ברור למי הוא עומד לתרום, אך לאחר שחלף זמן מה, הוא נחשף לכך שחבר טוב שלו מימי הישיבה סוכל ממחלת כליות שהחמירה בשנים האחרונות.

"באותם ימים הוא עדיין לא הגיע למצב של אי ספיקת כליות", הוא מבהיר, "אבל הרופאים הכינו אותו לכך שזה הכיוון. כששמעתי על מחלתו הודעתי לו: 'תערכן אותי כשתצטרך כליה, כי אני אהיה התורם שלך'."

לפני שנה וכמה חודשים זה קרה. "חברי עבר כמה התקפים שהובילו אותו לאשפוז בטיפולי נמרץ ולאחר מכן הוא התחיל לעבור טיפולי דיאליזה. מיד כששמעתי על כך חזרתי לתהליך הבדיקות. אמנם זה לקח קצת זמן, בעיקר בגלל הקורונה, אבל ברוך השם, בסופו של דבר הגיע הניתוח."

ומה היכרון החזק ביותר שלכם מכל התהליך? הויזמן: "אני זוכר את עצמי ביום הניתוח כשאני שלם עם עצמי בצורה הכי מקסימאלית שיש. נכנסתי לניתוח כשאני מלא בשלוות נפש. עוד באותו ערב ידענו שהכליה נקלטה, ולמחרת נודע לנו שהיא עובדת היטב."

ישראל אלטמן: "אצלי הרגע המרגש היה כשהובילו אותי לניתוח. בדיוק באמצע הדרך הגיע חברי הטוב שעמד לקבל את הכליה. גם הוא היה בדרכו לחדר הניתוח. המשפחה שלו הלכה מאחוריי וכולם בכו מהתרגשות. הסניטר עצר את המיטה וכך נפרדנו."

אצל יונתן הגיע הרגע המרגש שנה בדיוק לאחר התרומה. "תרמתי את הכליה לבחור רווק, אך עוד באותה שנה הוא התארס והתחתן. זכיתי לראות את הכליה שלי תחת החופה, ואפילו לארגן סעודת שבע ברכות שנערכה בדיוק ביום השנה לניתוח."

לא שוכחים

או נכון שהם טוענים כי הרב הבר לא השפיע באופן ישיר על החלטתם לתרום, אך הוא ללא

ספק היה שותף לעיצוב אישיותם. "אני זוכר את הפעם הראשונה שבה שוחחתי עם הרב", אומר יונתן לב, "הייתי אז בחור בשיעור א', בתחילת החורף. כמו הרבה בחורים במצבי, גם אני חוויתי קשיים של התחלה, אבל היה לי קשה לתרגם אותם למילים. כשניגשתי לרב הבר כדי להתייעץ, הוא מיד שטח לפניי משנה סדורה של ארבעה קשיים שאני עלול להיתקל בהם. הוא קלע לגמרי למטרה, שכן כל הדברים שהזכיר היו נכונים. נדהמתי ממהירות הקליטה שלו."

הקשר ביניהם נמשך גם בשנים שלאחר מכן. "אהבתי להתייעץ אתו ולשמע את התשובות שלו", מספר יונתן. "אחד המשפטים העיקריים שזכורים לי ממנו הוא: 'ההשקעה בתורה היא הע' רובה היחידה להמשיך בדרך השם מבלי לסטות'."

יונתן מציין בהתרגשות כי לאחר פטירתו של הרב הוא התוודע לעוד ועוד סיפורים על הדאגה המיוחדת שהייתה לו כלפי בחורים במצבים שונים, גם כאלו שאינם קשורים לישיבה שבה לימד או לתחום תרומות הכליה. "הרב הבר דאג לכולם", הוא מסביר, "היה לו לב ענק, והוא הצ' ליח להכיל כל בחור שפנה אליו ולדבר אתו בגובה העיניים. בדיוק לאחרונה היה בחור שהתייעץ אתי בנושא מסוים, ומצאתי את עצמי אומר לו: 'חבל שהרב הבר לא בחיים, הוא היה יכול לעזור לך יותר טוב מכולם'."

"אני בעיקר זוכר מהימים בישיבה איך שהרב הבר היה היחיד שסמכתי עליו בצורה עיוורת", אומר גם יהודה הויזמן. "מבחינתי מילה שלו הייתה מילה ובכל פעם שחזרתי הביתה סיפרתי עליו להוריי. הקסם המיוחד של הרב הוא בגלל השלווה וחוסר הלחץ. בעיניו של הרב לא היה שום בחור בעייתי, כולם היו טובים, רק היינו צריכים ללמוד לראות את הטוב בשני. זה המסר שהוא העביר לנו תמיד. אני חושב שהרב אהב את התלמידים לפחות ברמה שהם אהבו אותו."

הויזמן מציין שהוא זכה לקשר אישי עם הרב. "שנים אחרי שנפרדנו, כאשר הייתי כבר בישיבה גדולה, סיפר לי אחד החברים על כך שהוא נקלע למשבר רציני והוא זקוק למישהו בעל כתפיים רחבות שיעזור לו. באותו רגע הצעתי לו: 'יש אדם שאני סומך עליו, תפנה אליו'. היה זה כמוכרן הרב הבר. אותו חבר פנה אליו והרב עזר לו בצורה יוצאת דופן. היום חברי ברוך השם נשוי ואבא לילדים. אני חושב שלא מעט מזה ניתן לזקוף לזכותו של הרב הבר."

סיפור רודף סיפור והויזמן נזכר גם במקרה נוסף: "באחת משיחותנו שאל אותי הרב: 'מה השאיפות שלך? מה תרצה לעשות כשתגדל?' הייתי הכי פתוח בעולם כשאמרתי לו: 'הרב, אני לא רוצה להיות כמוך, ראש ישיבה, משגיח וכד' מה'. גם הסברתי: 'ההתעסקות עם בחורים צעירים אינה מתאימה לי, זו אחריות גדולה מידי'. הרב הפך להיות רציני והוא סיפר לי שכאשר לראשונה פנו אליו וביקשו ממנו ללמד בישיבה קטנה, הוא לא הסכים לכך בשום אופן. לבסוף ניסו לפנות אליו דרך מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ששאל אותו למה הוא מסרב, והרב הבר הסביר שהוא מפחד, כי אלו דיני נפשות. אמר לו הרב שטיינמן: 'דווקא בגלל שאתה מבין כמה צריך לחשוש, אתה האדם המתאים ביותר לתפקיד'. כבחור לא הבנתי את עוצמת העניין, אבל 19 שנים לאחר מכן, כשהרב הגיע לבקר אותי למחרת הניתוח בבילינסון, אמרתי לו: 'הרב, זוכר את השיחה שלנו? החלטתי שאני כן רוצה להיות כמוך'. הוא שותק לרגע, ואז מוסיף: 'זו התקווה שלי גם כיום, אחרי פטירתו, שנוכה כולנו ללמוד ממנו ולקחת ממורשתו לחיים'."

"אז מה, הרב הבר שכנע אותך לתרום כליה?"

זו אחת השאלות שחיים ויסברג, ישראל אלטמן, יונתן לב ויהודה הויזמן, שומעים לא פעם. נראה כי אנשים מודעים לכך שבעבר הם היו תלמידים של הרב הבר וצ"ל בישיבה, ומשערים שזהו המקור להחלטתם.

"מי ששואל כזו שאלה, כנראה לא הכיר את הרב הבר", מציין יהודה הויזמן שהשיחה עמו מתנהלת דרך הטלפון. הוא כהן ולכן נמנע ממנו להגיע למפגש המשותף על קברו של הרב. "הרב כמעט לא העלה את נושא תרומות הכליה באוזנינו כבחורים", הוא מדגיש. "עוד יותר מזה, חודשיים בלבד לפני פטירתו הזדמן לי לשוחח איתו. הייתי חדור ברוח התרומה ושאלתי אותו: 'איך נצליח להגיע לתורמים נוספים?' הרב הסביר לי דבר אחד: 'אתה לא יכול לשכנע, אתה יכול רק להסביר מה עברת, להציג עובדות וסיפורים, אבל אין לך שום רשות לשכנע אדם ולגרום לו לעשות מעשה שאם יתחרט עליו לעולם לא תוכל להחזיר לו את מה שהוא נתן בחזרה. אתה רק מציג את התמונה, ומי שירצה - יתקדם הלאה'."

'הרב, אני כל כך רוצה לתרום'

אז מה בכל זאת גרם להם לתרום? מסתבר שאצל כל אחד מהם הובילו לכך סיבות אחרות. יונתן לב משתף: "אצלי התחיל הכל כשהייתי תלמיד של הרב הבר בישיבה. הכרתי אותו אחרי שהוא עבר את הניתוח וקיבל תרומה, אך היו לי חברים בישיבה שהכירו אותו לפני כן ותיארו לי איך שהוא היה מתעלה על עצמו בכל פעם מחדש,

כדי להצליח למסור שיעורים על אף החולשה. לא הייתי צריך שמישהו יספר לי על ההבדלים שיש בין חולה כליות לפני השתלה לבין חולה שקיבל כליה חדשה, ראיתי את זה מול עיניי. כבר אז הבנתי שאני רוצה לתרום."

הכתובת הראשונה לשמיעת פרטים הייתה כמובן אצל הרב הבר עצמו. "אני זוכר את הפוזה בה עמדתי, כבחור בן 20, כשאמרתי לו: 'הרב אני כל כך רוצה לתרום, זה אפשרי?' הרב לא ביטל את רצוני, אך הסביר לי שאין בכלל מה לדבר ומה לחשוב על כך בשלב הזה של החיים ויהיה עליי להמתין. בגיל 25 פניתי שוב למתנת חיים אך הם ביקשו ממני להמתין עד גיל 26. ביום הולדתי ה-26 התחלתי במסע הבדיקות ולאחר חודשים מספר - תרמתי. אני חייב לציין שלאורך כל התהליך הרב לרגע לא עודד אותי לתרום, הוא רק השיב על שאלות, אבל הקפיד לתת לי לקבל את ההחלטה בעצמי, ללא שום השפעה חיצונית. ישראל אלטמן קיבל את הרעיון לתרום מאדם שתרם כליה לפני כשש שנים בשם רפאל שיליץ. "שיליץ סיפר לי בפשטות ובשמחה גדולה: 'הש' בוע תרמתי כליה'", הוא נזכר, "כבר מהרגע הראשון זה סיקרן אותי מאוד, כי עד אז לא שמעתי על האפשרות הזו בכלל. השיחה התארכה ובסיומה הרגשתי סוג של 'קליק', ידעתי שגם אני מתחבר לרעיון ורוצה לעשות את הדבר הזה. כך פניתי למתנת חיים, קיבלתי מהם את רשימת הבדיקות ויצאתי לדרך."

אצל חיים וייסברג ניקר הרעיון במשך חמש שנים, לאחר שחבר קרוב תרם כליה ובהמשך חברים טובים נוספים עברו את התהליך. "אחרי החגים בשנה שעברה השתתפתי בכנס של מתנת חיים, שם עלה על הבמה אחד המושתלים וסיפר על הסבל שעוברים חולי הדיאליזה. הדבר רים מאוד נגעו לליבי וכבר לא התלבטתי. למחרת פניתי למתנת חיים וביקשתי למלא את הטפסים."

ואילו אצל יהודה הויזמן היו הדברים שונים לגמרי: "אני תרמתי כליה לאבי. אבא אינו אדם שאוהב להיעזר, והוא כלל לא רצה לשמוע על אפשרות שאחד מילדיו יתרום לו כליה. בסופו של דבר הגיע רגע שבו היה ברור שיש צורך בהשתלה, וההורים שלי פנו לרב הבר כדי להתעניין איך לקבל תרומה ולהבין את תהליך ההשתלה. הרב הבטיח להם שהוא ינסה לעזור, אבל קודם כל הם צריכים לבדוק אם יש מישהו מהמשפחה שיכול לתרום. כך, ביום אחד, נודע לנו על כך שאבא זקוק לתרומת כליה."

הויזמן מציין כי כבר בשלבים הראשונים היה ברור שהיחידים שיכולים להיות רלוונטיים לתרומה הם הוא ואחיו הצעיר ממנו. "שנינו התחלנו בבדיקות דם והמשכנו לבדיקות נוספות. כשהגענו לבדיקת סיווג רקמות התברר שהכליה שלי עדיפה על פני זו של אחי, לכן הוחלט שאני אהיה התורם."

כמו בנים יחידים

עם יד על הלב: לא היו חששות מהתהליך? לא פחדתם?

"אי אפשר להגיד שלא חששתי", מודה אלטמן, "כדי לתרום כליה יש צורך לעבור ועדות ולשוחח עם פסיכולוגים, שכולם מכינים אותך כל הזמן לכך שייתכן ודבר

מה יסתכן. אבל ידעתי שבדרך הטבע אין כל סיבה שאנוק מהתרומה, שכן הסיכון זניח מאוד. האמנתי שהקב"ה הוא היחיד שמנהל את העולם, ואם הוא יחליט שבסופו של דבר אניע למצב לא טוב, כנראה שזה מה שהיה אמור להיות בלי קשר למעשה שעשיתי."

"אני לא חששתי כלל", טוען יונתן לב, "הכרתי את הנושא מקרוב ועקבתי אחרי הרבה אנשים אחרים שתרמו, ראיתי איך שכולם חזרו לחיים רגילים ושגרתיים. התעניינתי באופן מיוחד בדעתם של גדולי ישראל על התרומה, ובעיקר התחזקתי מכך ששמעתי שמרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל אמר ש'מי שלא נגזר עליו, לא ייגרם לו שום נזק מחמת התרומה'."

יהודה הויזמן מצליח להפתיע: "לא פחדתי מהניתוח עצמו, אלא מהבדיקות שקדמו לו ובפרט מבדיקות הדם. יש לי איזה פחד בלתי מוסבר ממחטים, זה עלול לגרום לי כמעט לעי-לפון. בבדיקות הדם הראשונות ביקשתי מאשתי להתלוות אליי ונשככתי על המיטה במשך שתי דקות לפני הבדיקה. בהמשך הסתגלתי קצת יותר, אבל עדיין החשש קיים. אפילו בניתוח ביקשתי שיפתחו לי את הווריד רק אחרי שאהיה מורדם - מה שכמובן לא התאפשר."

אז איך אתה מסביר שעם כל הפחדים האלו הצלחת לתרום?

"זהו, שמבחינתי היה טוב שהבדיקות נמשכו זמן רב, כי כך הבשילה אצלי ההחלטה טוב יותר והייתי 'סגור' עם עצמי. מאוד עזרה לי גם העובדה שבכל בדיקה הבהירו לי מחדש שיש לי תחנת יציאה ואני יכול להתחרט, ויותר מכל - הרגשתי שבדוקים את כל מערכות גופי באופן המדוקדק ביותר, כדי לוודא שאני באמת בריא ושלם, ושה' תרומה לא עלולה להזיק לי'."

איך הגיב הרב כשמעם שאתם - תלמידיו מן העבר, עומדים לתרום?

ויסברג: "ניגשתי לרב בסיומו של אחד הכנסים של מתנת חיים, סיפרתי לו שאני חושב לתרום

ישראל אלטמן:
"הרגע המרגש היה כשהובילו אותי לניתוח. בדיוק באמצע הדרך הגיע חברי הטוב שעמד לקבל את הכליה. גם הוא היה בדרכו לחדר הניתוח. המשפחה שלו הלכה מאחוריו וכולם בכו מהתרגשות. הסניטר עצר את המיטה וכך נפרדנו"